

Juli
2007
9

PAULI BREV

TILL MEDLEMMARNA I PAULI SLÄKTFÖRENING

Kära medlemmar,

här kommer nummer 9 av Pauli Brev. I detta nummer skall vi berätta om forskning angående hur ättens vapen utvecklats genom tiderna. Anledningen till detta är att det i 2007 års Adelskalender finns ett annorlunda vapen, de svarta ginbalkarna är borttagna och vapnet liknar nu det ursprungliga österrikiska vapnet. Vi skriver även en liten notis om en annan nyhet i 2007 års adelskalender.

Jag har det senaste halvåret forskat en del om hur ättens vapen sett ut genom tiderna. Anledningen till detta är att man i Adelskalendern 2007 ändrat ättens vapen och då tagit bort de svarta ginbalkar som använts under det senaste seklet. Jag blev då intresserad över hur vapnet ändrat utseende och började samla material. Min avsikt är att under 2008 ge ut en bok i ämnet, men här kommer en kort sammanfattning av min forskning.

Släkten hade ett vapen 1586 och i samband med att man ställde upp och försvarade sin hembygd mot den ottomanska invasionen i slutet av 1500-talet, blev ätten upphöjd till Tysk-romerskt riksadelstånd den 21/6 1598 av Kejsar Rudolf II av Habsburg. Det gamla vapnet, som lär vara utfärdat av biskopen av Bamberg, förbättrades. Det utfärdades ett sköldebrev som dokumenterade både varför ätten adlats och av vem och i text beskrevs hur

vapnet skall se ut (blasonering) och även i bild. Kejsaren undertecknade detta sköldebrev.

Vårt vapen har ett heraldiskt (heraldik = läran om vapen) fel, två metaller, silver och guld, ligger på varandra. Det är dock ett fel som är vanligt i Österrike och förekommer i bland annat Kärntens (en del av Österrike) vapen. Delningen på skölden är också mycket ovanlig och kan härledas till just detta område.

Släkten var protestantisk i ett katolskt Österrike. Detta var något som var förbehållet enbart adeln. Det dröjde inte

länge förrän kyrkan genomförde en motreformation och man fick då välja: konvertera till katolicismen eller lämna landet.

1608 lämnade bröderna Augustin, Andreas (Anders), Mikael, Zacharias, Thomas och Marx landet och påbörjade sin resa mot Sverige. Marx dog när han slogs

under svensk fana i Tyskland, Mikael försvann i Regensburg, Thomas återvände till Österrike efter ett antal år under svensk fana, Anders bosatte sig i Finland. Zacharias blev den svenska grenens stamfader. Augustins öden vet man inte mycket om.

Zacharias avancerade inom den svenska hären och utnämndes till överste för rytteriet i Södermanland, Närke och Värmland.

Han dog 1630 i Stockholm. Innan dess hade han blivit naturaliserad och ätten introducerades 1625 på Riddarhuset under nummer 64, senare ändrades detta till 96.

Eftersom ätten redan hade ett sköldebrev vid naturaliseringen, så utfärdades inget nytt utan det gamla sköldebrevet från 1598 gällde även i Sverige.

Zacharias hade bland annat en signet och ett reseskrin. Vapnen på dessa föremål är i princip identiska med vapnet på sköldebrevet. Observera att det inte finns några ginbalkar i vapnet utan endast avgränsningar

mellan fälten. Utan dessa avgränsningar syns inte fälten när man gör ett avtryck i signetlack.

1672 beslutades att alla ätters vapen skulle målas upp på kopparplåt och hängas upp i Riddarsalen. Då hade Zacharias varit död i 42 år och det fanns ingen förlaga i färg att tillgå. Här kan man se att det har dykt upp ginbalkar i silver. Orsaken till ginbalkarna är okänd, men en tänkbar förklaring är att konstnären missuppfattat avgränsningarna i Zacharias signet.

I Carlskiölds "Svea Rikes Ridderskaps och Adels vapenbok", 1764 års utgåva (en av de tidigaste böckerna med ätters vapen utgiven i Sverige), finns ett vapen som liknar det i Riddarsalen. Detta är det vapnet som

använts av de flesta ättemedlemmar fram till början av 1900-talet. Även här är ginbalkarna i silver, vilket kan tydas genom skrafferingen (se skrafferingsnyckel på sidan 3).

På 1700-talet gifte sig två syskon Pauli med var sin kusin Klingspor. Anna Magdalena Pauli gifte sig 1743 med vicepresidenten Christian Fredrik Klingspor, som upphöjdes i friherrligt stånd 1771 och som då antog vapnet med det Klingsporska hjärtvapnet inuti Paulivapnet, men med svarta ginbalkar på det Pauliska vapnet. När en ätt upphöjs utfärdas ett nytt sköldebrev och då kan ätten förändra sitt vapen.

Anna Magdalena och Christian var föräldrar till fältmarskalken Wilhelm Mauritz Klingspor, som blev upphöjd till greve.

Anna Magdalenas yngre bror Axel Wolfgang Pauli gifte sig 1754 med sin sväger Christian Fredrik Klingspors kusin Anna Lovisa Klingspor.

Nedan ses grevliga ätten Klingspors vapen.

Här är ginbalkarna i svart. "Adliga ätten Pauli...", James Pauli (1920).

I början av 1900-talet kom adelskalendern ut med ätternas vapen redovisade i bild. Helt plötsligt hade det Pauliska vapnet ändrats så att det liknar det grevliga och friherrliga Klingsporska vapnet med svarta ginbalkar.

2006 deponerades det Österrikiska originalsköldbrevet på Riddarhuset och då jämfördes vapnet med det vapen som hänger i Riddarsalen och skillnaderna upptäcktes. Dessa skillnader är för övrigt även dokumenterade i "Adliga ätten Pauli" av James Pauli (1920). Kalenderkommittén (som skriver Adelskalendern) beslutade därför att i 2007 års kalender redovisa det ursprungliga vapnet, det vill säga utan ginbalkar.

Vilket vapen gäller?

Regeln för adliga ätter är att blasoneringen i sköldbrevet är det enda giltiga. Det är alltså inte bilden på sköldbrevet utan texten som definierar vapnet. Om man skulle gå på bilden så kan det lätt bli konstnärliga missförstånd och ofta är det svårt att se till exempel om lejonet är till rov eller gående. Det skrivna ordet är lättare att göra entydigt.

Blasoneringen av det Pauliska vapnet

"...en sköld, snedt delad i lika delar från vänster nedre till högra öfre hörnet och den nedre hälften åter delad från högra nedre till vänstra öfre delen sålunda, att det understa af dessa fält är hvitt (silver), det öfre till höger rödt och den andra öfre vänstra hälften helt gul eller guldfärgad., däri synes framåt riktadt, färdigt till rof, ett svart lejon med bakåt krökt svans, öppet gap och röd utsträckt tunga ...". Notera att heraldisk vänster är sett från den som håller skölden.

Vår ätt har en unik situation, vapnet på sköldbrevet motsvarar ej blasoneringen, vapnet i Riddarsalen motsvarar inte sköldbrevet och man har under 1900-talet använt ett vapen som inte motsvarar vare sig vapnet på sköldbrevet eller det i Riddarsalen. Det finns antagligen ingen annan ätt som haft så många varianter på sitt vapen.

Om man studerar alla olika varianter av vapnet noggrant så ser man att antalet svansar på lejonet ändrats, likaså pose, krona, tunga och svans. Adderar man även färg på ginbalkar och om ginbalkar skall finnas blir det oerhört många varianter. I enbart adelskalendern finns minst sex varianter av vapnet.

Jag använder olika varianter av vapnet vid olika tillfällen och anser att alla har sin charm och representerar olika tidsåldrar. Det är även ett oerhört bra samtalsämne när man träffar heraldiskt intresserade personer.

För personer som vill ha hjälp med att tolka skrafferingar (hur man med mönster beskriver färg): Vitt (ofyllt) = silver, prickar = guld, rutor = svart, horisontala linjer = blått, slutligen vertikala linjer = rött.

Jag är intresserad av att få tag i mer material till min forskning. Skicka gärna bilder med eventuella uppgifter som kan underlätta datering av föremålet. Anonymitet garanteras.

Joakim Pauli (Knut 4)

Utställning Hanna och Georg

Gallen-Kallela i Esbo (utanför Helsingfors) har utställning av Hanna och Georg. Utställningen kallas "Vart hjärta har sin saga- nordiska konstnärspår". Agneta (Georg 3) har skrivit en del av utställningskatalogen.

Utställningen pågår till 2:e september.

Se mer på: www.gallen-kallela.fi

Nyhet i 2007 års adelskalender

I ingressen till ätten Pauli i 2007 års kalender står det att ätten flyttades upp i dåvarande andra klassen, riddarklassen 3/11 1778.

1625 indelades adeln i tre klasser:

första klassen (herreklassen) var för betitlad adel, det vill säga grevar och friherrar. Andra klassen eller riddarklassen, var för obetitlade ättlingar till riksråd, egentligen ätt 1 (Lilliehöök) - 37 (Rosenstråle) och tredje klassen eller svenneklassen var för övrig obetitlad adel.

1778 ändrades detta så att andra klassen kom att bestå av dels de 37 riksrådsätterna och dels de 300 äldsta ätterna ur tredje klassen, riksrådsätten 1303, och även kommandörsätterna, det vill säga såväl levande som framlidna kommandörer av Svärds- och Nordstjärneordnarna

1810 avskaffades klassindelningen. Kommandörsätterna, som hade en egen nummerserie, hamnade i den obetitlade adelsnummerserie mellan ätterna 980 och 981.

Jag har funderat över varför inte Wilhelm Mauritz (generalen) blev upphöjd. Han blev kommandör av stora korset av Svärdsorden men det var 1790, det vill säga efter att ätten blivit upphöjd till riddarklassen.

Joakim (Knut 4)

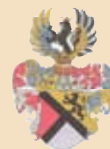
m/y Vitesse

byggdes 1919 för Scania-Vabis. Den var tänkt att bli en testplattform för marinmotorer. Ursprungligen var den utrustad med en 15,7l V8. Åke Pauli köpte in henne 1922 och döpte om henne till "Grace". Han sålde henne 1929. 1966 sjönk hon i mälaren, men bärgades 1971 av Richard Bergström, som är den nuvarande ägaren. m/y Vitesse finns numera att beskåda på Pampas Marina i Solna.

Joakim (Knut 4)

Matrikel

Styrelsen avser att fram till nästa släkthemöte (hösten 2007) uppdatera medlemsmatrikeln. Medlemmarna ombedes skicka in nya bilder till styrelsen i den mån de vill att en uppdatering skall ske.

PAULI SLÄKTFÖRENING

Adress:	Hofgården Funbo 755 97 Uppsala
E-post:	sf@pauli.se
Plusgiro:	c/o Jörgen Pauli 434 49 03-2
Ordförande:	Metta Pauli 018-36 30 43
V. Ordf. & Skattem:	Jörgen Pauli 08-716 74 28
Ceremonimästare:	Martin Hübinette 018-51 06 75
Sekr & Arkivarie:	Tom Pauli 018- 50 39 56
Fotograf:	Joakim Pauli 031- 92 34 28

Ordföranden har ordet

Kära medlemmar,

nu är sommaren här och för många står en skön semester för dörren. Vad kan vara härligare än den svenska sommaren! Pauli Släktförening kommer nu i höst att anordna släkthemöte nr 4. Vi hoppas givetvis på en stor uppslutning av vuxna och barn och kommer att sända ut separat inbjudan med föredragningslista.

Våra förstahandsval beträffande samlingsplats gick tyvärr inte att genomföra så vi arbetar vidare på en lösning så vi får en fin inramning för släkthemötet. Har Ni frågor Ni önskar ta upp så går det utmärkt att E-posta till föreningen.

Till dess vill jag önska Er alla en underbar sommar!

*Metta Pauli
Er ordförande*